

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Århus rådhus er smukt oplyst 4. maj. Folk kommer i tusindvis for at nyde det skønne syn.

Foto: Børge Venge, tidl. Sachsenhausen.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtstasvej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7750

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 9, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Fåborgvej 5,
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Dr. Børge Næsted, Hviding st.
pr. 6760 Ribe. Tlf. (05) 44 53 33

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 12 64 51

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark.
(Medl. af Dansk Fagpressefor-
ening), Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Rechtens Bogtrykkeri
Industrigården - 6800 Varde
Tlf. (05) 22 13 61

INDHOLD:

Tolerance – intolerance	63
Runde dage	63
Vellykket møde i Kammeraternes Hjælpefond	65
4. maj oplevet hinsidan	67
4. maj i Ryvangen	69
Møder	69
26 familier til Kegnæs	71
Fra triumf til katastrofe	73
Glistrup protesterer	79
De erhvervshæmmede	79
Dagbogsblade	80

Tolerance – intolerance

Da Willy Brandt var i Polen for ikke så længe siden, nedlagde han Vesttysklands krans ved mindesmærket for ofrene i opgøret mellem Polen og nazi-Tyskland.

Han var så grebet af situationen, at han knælede.

Vi synes vel – langt de fleste af os – at det var både rigtigt og menneskeligt tiltalende.

Men nu angribes han hårdt af tyskere, der har boet i polske områder. De finder, det er en upassende og uværdig handling. De skammer sig over den, og de er vrede på manden, der mente at handle i dagens Tysklands sande interesser.

Manden, som mente, at man nok måtte lade følelserne løbe af med en, når der var det ganske usædvanlige.

Jo, der er i Tyskland en hård kerne tilbage, som intet har glemt og intet har lært.

Tankerne ledes let hen på en TV-oplevelse fra sommerens udsendelser i anledning af, at det var 50 år, siden den nordlige del af Sønderjylland vendte tilbage til Danmark, efter at området i 56 år var misregeret efter styremetoder, inspireret af Prøjsen og prøjseriet.

En af udsendelserne var fra Højer og Højer-egnen. Vi oplevede, at man havde det gemytligt i dag i hyggelige stuer og i konversation, sådan som lunnets sønner og døtre skaber den.

Speakeren gik en tur med en af dem fra »den anden side«, en hjemmetysker kaldes han, og den danske TV-mand ledte samtalen hen på de unge i grænselandet og fremtiden.

Han kunne da fortælle om en hjemmetysker, der netop nu afleverede en datter ved bryllup med en rigsdanser.

Det passede hjemmetyskeren dårligt, men helt galt blev det, da den danske TV-mand tilføjede, at om kort tid gled søster nr. to afsted på samme måde.

Da kom det med varme fra den gamle hjemmetysker:

»I æder os, I satan'er!«.

Se, min farveløse ven fra Haderslev-egnen sagde efter udsendelsen til mig, at det var det eneste i den udsendelse, der ikke skulle have været med, men jeg har sagt til ham, at hvis det er sandheden, der skal tegnes, så skulle netop denne markante samtale med, for den markante hjemmetysker er jo ikke en ener, men en type.

Imidlertid går det jo i Vesttyskland i mange henseender den rigtige vej, og helt nye valg kan konstatere, at nynazisterne bliver færre og færre og således ikke har chance for politisk magt og indflydelse, og i Sønderjylland bliver tyskerne og hjemmetyskerne færre og færre, og det kan jo være grunden til, at voldsom harme fostres, som det nævnte eksempel viser.

Det spændende er jo, om tolerance eller intolerance skal vokse.

For en typisk dansk tankegang må det vel siges, at tolerance er et ideal, så sandt som demokrati er et ideal og så sandt som tolerance er en af demokratiets smukkeste blomster.

Johs. Fosmark.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge

Runde dage

Medlem af Neuengamme-Foreningens hovedstyrelse, afdelingsleder L. G. Damgaard, Virum, tidligere Neuengamme 67 070, fylder 60 år den 26. april.

Chr. Svenningsen, København, 75 år den 3. maj.

Dachauklubbens sekretær Henning Pilehave, København (Dachau 142.640), 50 år den 5. maj.

Jens Chr. Hvarre, København (Stutthof) 70 år den 6. maj.

Marie Jeanne Naumann, Fredensborg, 80 år den 6. maj.

Erik Eilers, Hvidkildevvej 40, 2400 NV. (Neuengamme 68.404) fylder 50 år den 10. maj.

Henning Louis Jensen, Ahrenskildevej 19, Kbh. 2300 S, (Neuengamme og Versen 60.831) fylder 50 år den 16. maj.

Den 24. maj fylder Elis Phil, Tværvangen 15, Brønshøj, 50 år.

Den 28. maj fylder aut. vand- og gasmester Johs. Loft, Århus (tidl. Neuengamme) 70 år.

Den 3. juni fylder Frederik V. Berentsen, Kalbyrisvej 133, Næstved, 65 år.

Politiassistent i Glostrup, Arne Bengtsson, Glostrup, fylder 50 år den 11. juni. Han har været i Neuengamme og Buchenwald.

Den 18. juni fylder Folmer Visholm, Sjøelør Boulevard 129, Valby (tidl. Frøslev) 50 år.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. – Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande – og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, 1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiassistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundvej 1, 2700 København, Brønshøj Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skræddermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,
2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtassevej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7750

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 9, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Fåborgvej 5,
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Dr. Børge Næsted, Hviding st.
pr. 6760 Ribe. Tlf. (05) 44 53 33

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseri, Ålborg. Tlf. (08) 12 64 51

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Bladet »PIGRÅD«

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Grenågade 14, 2100 København Ø. TRia 888 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettets og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark.
(Medl. af Dansk Fagpressefor-
ening), Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

Rechtters Bogtrykkeri
Industrigården - 6800 Varde
Tlf. (05) 22 13 61

INDHOLD:

Tolerance - intolerance	63
Runde dage	63
Vellykket møde i Kammeraternes Hjælpefond	65
4. maj oplevet hinsidan	67
4. maj i Ryvangen	69
Møder	69
26 familier til Kegnæs	71
Fra triumf til katastrofe	73
Glistrup protesterer	79
De erhvervshæmmede	79
Dagbogsblade	80

Tolerance – intolerance

Da Willy Brandt var i Polen for ikke så længe siden, nedlagde han Vesttysklands krans ved mindesmærket for ofrene i opgøret mellem Polen og nazi-Tyskland.

Han var så grebet af situationen, at han knælede.

Vi synes vel – langt de fleste af os – at det var både rigtigt og menneskeligt tiltalende.

Men nu angribes han hårdt af tyskere, der har boet i polske områder. De finder, det er en upassende og uværdig handling. De skammer sig over den, og de er vrede på manden, der mente at handle i dagens Tysklands sande interesser.

Manden, som mente, at man nok måtte lade følelserne løbe af med en, når der var det ganske usædvanlige.

Jo, der er i Tyskland en hård kerne tilbage, som intet har glemt og intet har lært.

Tankerne ledes let hen på en TV-oplevelse fra sommerens udsendelser i anledning af, at det var 50 år, siden den nordlige del af Sønderjylland vendte tilbage til Danmark, efter at området i 56 år var misregeret efter styremetoder, inspireret af Prøjsen og prøjseriet.

En af udsendelserne var fra Højer og Højer-egnen. Vi oplevede, at man havde det gemytligt i dag i hyggelige stuer og i konversation, sådan som lunnets sønner og døtre skaber den.

Speakeren gik en tur med en af dem fra »den anden side«, en hjemmetysker kaldes han, og den danske TV-mand ledte samtalen hen på de unge i grænselandet og fremtiden.

Han kunne da fortælle om en hjemmetysker, der netop nu afleverede en datter ved bryllup med en rigsdanser.

Det passede hjemmetyskeren dårligt, men helt galt blev det, da den danske TV-mand tilføjede, at om kort tid gled søster nr. to afsted på samme måde.

Da kom det med varme fra den gamle hjemmetysker:

»I æder os, I satan'er!«.

Se, min farveløse ven fra Haderslev-egnen sagde efter udsendelsen til mig, at det var det eneste i den udsendelse, der ikke skulle have været med, men jeg har sagt til ham, at hvis det er sandheden, der skal tegnes, så skulle netop denne markante samtale med, for den markante hjemmetysker er jo ikke en ener, men en type.

Imidlertid går det jo i Vesttyskland i mange henseender den rigtige vej, og helt nye valg kan konstateres, at nynazisterne bliver færre og færre og således ikke har chance for politisk magt og indflydelse, og i Sønderjylland bliver tyskerne og hjemmetyskerne færre og færre, og det kan jo være grunden til, at voldsom harme fostres, som det nævnte eksempel viser.

Det spændende er jo, om tolerance eller intolerance skal vokse.

For en typisk dansk tankegang må det vel siges, at tolerance er et ideal, så sandt som demokrati er et ideal og så sandt som tolerance er en af demokratiets smukkeste blomster.

Johs. Fosmark.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge

Runde dage

Medlem af Neuengamme-Foreningens hovedstyrelse, afdelingsleder L. G. Damgaard, Virum, tidligere Neuengamme 67 070, fylder 60 år den 26. april.

Chr. Svenningsen, København, 75 år den 3. maj.

Dachauklubbens sekretær Henning Pilehave, København (Dachau 142.640), 50 år den 5. maj.

Jens Chr. Hvarre, København (Stutthof) 70 år den 6. maj.

Marie Jeanne Naumann, Fredensborg, 80 år den 6. maj.

Erik Eilers, Hvidkildevvej 40, 2400 NV. (Neuengamme 68.404) fylder 50 år den 10. maj.

Henning Louis Jensen, Ahrenskildevej 19, Kbh. 2300 S, (Neuengamme og Versen 60.831) fylder 50 år den 16. maj.

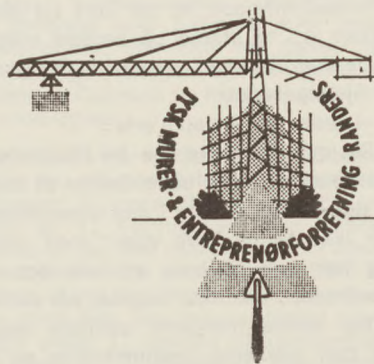
Den 24. maj fylder Elis Phil, Tværvangen 15, Brønshøj, 50 år.

Den 28. maj fylder aut. vand- og gasmester Johs. Loft, Århus (tidl. Neuengamme) 70 år.

Den 3. juni fylder Frederik V. Berentsen, Kalbyrisvej 133, Næstved, 65 år.

Politiasistent i Glostrup, Arne Bengtsson, Glostrup, fylder 50 år den 11. juni. Han har været i Neuengamme og Buchenwald.

Den 18. juni fylder Folmer Visholm, Sjøelør Boulevard 129, Valby (tidl. Frøslev) 50 år.

**JYDSK MURER &
ENTREPRENØRFORSRETNING**

**Mirabellevej 12
8900 Randers**

Murerarbejde, jernbeton
kloakering, jordarbejde
vej- og gadeanlæg

Vellykket møde afholdt i Århus

Århus var denne gang samlingsstedet for det halvårlige bestyrelsesmøde i Kammeraternes Hjælpefond lørdag d. 27. marts.

Leo Kæraa og Johs. Loft havde i fællesskab lagt et helt Århus-program, så deltagerne fik et indblik i, hvordan livet leves i og omkring 4. maj kollegiet.

Deltagerne samledes efter togenes ankomst i klinikken hos Leo Kæraa på Banegårdsplads. Turen gik så til 4. maj kollegiet til samvær og bestyrelsesmøde.

Formanden, konsul Kaj V. Dahl, åbnede mødet med velkomst. Han udtrykte sin glæde over det gode fremmøde og for den stadige interesse for fondens arbejde.

Fremtidsplaner

Kassereren, statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, fremlagde det reviderede regnskab. Han mindede om, at vi netop i Århus, forøvrigt i 1965, vedtog at fortsætte fondens arbejde, så længe der er brug for den.

Der er til stadighed en del hjælpesager. Vi løser en opgave ved at udgive bladet. Vi fører feriehuset på Kegnæs videre, vi skaber en seriøs 4. maj i Ryvangen, og hertil kommer vort konsultative arbejde for invaliderede kammerater.

Vi har 800 medlemmer. Arbejdet med at vedligeholde forbindelsen mellem medlemmerne står og falder med vort blad »Pigtråd«.

Kassererens beretning hilstes med applaus.

Det konsultative arbejde

Julsgaard Larsen redegjorde for behandlingen af og arbejdet med en række hjælpesager.

Mens hjælpen fra Kammeraternes Hjælpefond stiler mod en hurtig håndsrækning hvilende på bestyrelsesmedlemmernes bedømmelse, er konsultationerne med henblik på at skaffe del i lovens goder, langsigtet.

Man kunne begå fejl og næste gang udviste man større forsigtighed, men

ingen begik fejl med vilje, sluttede han.

Alberti Hansen, formand for »De erhvervshæmmede«, bragte en hilsen fra foreningen.

Redaktøren af »Pigtråd«, skoleinspektør Johs. Fosmark fortalte om historierne bag historierne i bladet. Han fortalte bl. a. at angrebet på Glistrup var skrevet efter opfordring fra kammerater, der følte sig såret over ligestilling mellem sabotører og skattesnydere.

Stor interesse for feriehuset

Fra civilingeniør Mogens Dyre, der fører det daglige tilsyn med feriehuset på Kegnæs, forelå der en skriftlig rapport.

De udvendige, årlige reparationer kunne ventes afsluttet til påske. For det indvendige gjaldt det, at især 1. salen har vundet stærkt ved det nye gulv. Han anbefalede anskaffelse af en bedre plæneklipper.

Husets brandforsikring er hævet.

En af gæsterne vil hjælpe med maleri, vægplader o.l.

Fosmark redegjorde for tildelingen af feriehuset for 1971. Se i øvrigt særskilt lille artikel om dette andetsteds i bladet.

Der fandt en drøftelse sted af fondens evt. jubilæumsfest den 29. august 1971.

Formanden fandt, at festen burde fejres under beskedne former, da vi arbejder for midler primært til humanitære formål.

Det blev foreslået, at deltagerne selv skulle betale. Til at arbejde videre med sagen nedsattes et udvalg, bestående af Julsgaard Larsen og Fosmark.

Der fulgte en drøftelse om hjælpesager ligesom den gamle regel om, at der kan søges rejsepenge til familier, der skal tilbringe nogen tid på feriehuset i Kegnæs, blev repeteret.

Et kollegium med gode bolig- og leveforhold

Under opholdet på 4. maj kollegiet fandt der en rundgang sted, og man

fik bekræftet, at unge dér kan leve studietiden under sunde og gode forhold.

4. maj kollegiet i Århus blev indviet den 4. maj 1950 med det formål at huse unge under uddannelse samt give dem gode bolig- og leveforhold i studietiden.

Der indrettedes straks 50 større og 4 mindre værelser, alle pænt og praktisk møbleret. Der blev således plads til 54 kollegianere, og som hjælp indrettedes 3 fælleskøkkener.

Hvert værelse har en sovesofa med polstret sæde og rygstød, der skjuler sengetøjet, fast klædeskab, håndvask, bogreol samt skrivebord med stol og lænestol.

Den arkitektoniske idé tager sit forbillede i den danske firelængede gård og universitetets arkitekt C. F. Møller tegnede kollegiet.

»Gårdspladsen« danner en stor have, hvor træer og buske fra det tidligere terræn ved Ringgaden er bevaret.

Første kollegieudvalgs formand blev bankdirektør Niels Jensen, og borgmester Unmack Larsen var et aktivt medlem.

Første efor blev overlærer Peter Schultz, der havde en fortid fra ophold gennem 1½ år i fem forskellige tyske kz-lejre.

Kammeraternes Hjælpefond hjalp med kollegiet ved at betale et værelse med 10.000 kr. Det bærer Folke Bernadottes navn.

Besøg i Gestapos gamle hovedkvarter

Kl. 17 kørte man til universitetet og samledes i den store aula, hvor universitetets bygmester, arkitekt, kgl. bygningsinspektør C. F. Møller gav en kort skildring af RAFs bombardement, sommeren 1944, hvorved ikke alene aulaen, men store dele af universitetet lagdes i ruiner. Gestapos jyske hovedkvarter blev herved totalt ødelagt.

Ingen kunne bedre end C. F. Møller fortælle om dette, idet han selv sad som fange i kælderens underbombardementet og slap levende derfra ved et under.

Inden togafgang slappede man af et øjeblik i Stakladen.

Det var en virkelig interessant dag og et godt møde.

F-k

B.P. i Centrum

Vask - Smøring - Olieskift
1. kl. betjening
Bredgade - Kolding
Tlf. 52 28 70

E. LUMBY RASMUSSEN

Tallerupvej 39
TOMMERUP

Værn om naturen!

V. P. T.

W. JENSEN

Hellerup

**STØT
KAMMERATERNES HJÆLPEFONDS ARBEJDE!**

V A V U

**M. GLYTTING &
M. BLOKDAL-PEDERSEN**

Gøteborg Allé 5 C - Aarhus N

J. FØGE JENSEN

Skelbækgade 2 - København V

DANSK ANDELS KULFORRETNING

Rådhuspladsen 3 - Aarhus

Den fjerde maj hinsidan

Journalisten Chris Parø fortæller om, hvordan han som flygtning i Sverige oplevede Danmarks befrielsesdag. »Den 4. maj betød for os afslutningen på en rodløs tilværelse, en ventetid i det fremmede«, skriver han bl.a.:

Oplevelsen af den fjerde maj er givet i utallige versioner, alt efter hvem der fortæller. Enhver har oplevet de timer, da budskabet om kapitulationen nåede frem, på sin måde. Alle synes at huske disse begivenheder, som var de sket i går.

Af Chris Parø

Jeg hører til blandt dem, der ikke oplevede fjerde maj aftenen i Danmark. På havene sejlede danske søfolk, fjernt fra hjemmet. Andre var fremmedarbejdere i det sonderbombede Tyskland eller befandt sig i andre lande borte fra hjemmet i disse betydningsfulde timer.

Jeg opholdt mig som så mange andre som flygtning i Sverige. Savnet af ikke at kunne opleve befrielsen hjemme var stort, men budskabet gav en dobbelt glæde for os, der havde levet i landflygtighed. Foruden jubelen over befrielsen havde vi forventningen om en snarlig hjemrejse, det vi havde ventet på så længe.

Vi havde gode kår i broderlandet, men vi var rodløse, og vor situation kunne i nogen grad sammenlignes med fremmedarbejdernes i dagens Danmark. Ganske vist var sproget ingen hindring for optagelse i det almindelige svenske samfundsliv, men vore problemer var alligevel så forskellige fra de svenske borgeres, at vi trods alt ikke rigtigt faldt til. – Sådan måtte det jo være.

Fremtiden var uvis. Uro og bekymring med hensyn til udgangen af krigen for vore kære var stor. Større end den ville have været i Danmark, fordi vi vidste så langt og mere og bedre kunne se alle truende muligheder.

Vi fik gode venner hinsidan, men al-

ligevel var danskere og nordmænd som regel at finde på gader og cafeterier optrædende i flokke, og visse irritationsmomenter mellem os og værtsfolket kunne ikke helt undgås. Vi havde ikke langsigtede mål med hensyn til vort ophold i det frie Sverige. Vi længtes kun efter at genknytte de bånd, der så brat var blevet skåret over ved flugten.

Det kneb voldsomt at passe den daglige dont, mens tyngdepunktet for krigshændelserne nærmede sig dansk område. Vi følte os kendelig oplevede og ventede snart det fuldstændige sammenbrud for det nazistiske herredømme. Alligevel kom det hele som en overraskelse den sene eftermiddag, da jeg så en fredelig spadserende mand fra mit vindue. Det var en dansker, jeg kendte, der på én gang opførte sig ret mærkeligt, idet han kastede sin hat op i luften og dansede rundt i denne stille gade. Folke måtte tro, han var blevet skør, om ikke de vidste, at han ganske uforvarende havde hørt nogle ord fra en radio gennem et åbenstående vindue.

Næsten samtidig bankede værtinden på min dør og ønskede til lykke. Danmark var frit! Sammen med min jødiske genbo blev jeg inviteret på et glas vin. Min ven kunne ikke holde gråden tilbage. Han måtte låne telefonen for at sende et telegram. Han havde slægtninge, der havde holdt sig skjult i Danmark.

De danske flygtninge kunne ikke holde sig hjemme ved radioapparaterne. Vi måtte ud på gaderne, og snart var vi en gruppe, der vandrede råbende og syngende rundt i parker og gader, ja vi stillede os op og holdt taler til stor forundring for den svenske befolkning, der naturligvis ikke kunne fejre begivenheden med samme jubel.

Byens indbyggere var ikke vant til at se os i et sådant humør, men hver

af os var gennem den sidste time vokset adskillige tommer. Vi følte os ikke mere som flygtninge, der levede på forventet efterbevilling. Nu havde vi et frit land at støtte os til.

Snart sluttede nordmændene sig til os, og lidt efter lidt fik vor begejstring resonans også i den svenske befolkning, der begyndte at slå sig løs og glædes med os på byens strøg, der efterhånden bølgede af mennesker, der larmede og skreg og morede sig dejligt, indtil det hele kulminere i et i hast arrangeret folkemøde på byens torv.

Den femte maj blev forbindelsen med Danmark genetableret for de fleste. Det var muligt igen at skrive breve hjem direkte, uden som før af sikkerhedsgrunde at lade dem skrive af svenske venner og lade dem sende til fjernere bekendte i Danmark.

Alt blev anderledes. Før var vi en flok flygtninge med samme skæbne. Nu begyndte individuelle forhold at gøre sig gældende. Min genbo, der beskedent havde ernæret sig som kontorbud, havde genetableret forbindelsen med det firma, han ejede i København, og alle forberedte sig på lignende måde til at komme tilbage til den gamle tilværelse i Danmark.

Københavnere, jyder, fynboer og sjællændere forberedte sig på hjemrejsen, mens svenskerne holdt afskedsfester, så der røg mange arbejdstimer på den konto. Vi var øre i hovedet og kunne ikke rigtigt koncentrere os om den svenske hverdag, vi snart skulle forlade.

Allerede den fjerde maj om aftenen havde enkelte danskere resolut taget toget sydpå. De kom dog ikke hjem straks. En storstilet hjemrejse skulle organiseres. Pessimister regnede med, at vi måtte blive i Sverige flere måneder endnu. Det kom dog ikke til at passe. Efter en måneds utålmodig venten, kunne vi dampe sydpå – hjem ad igen!

Den fjerde maj blev således af mindre voldsomme dimensioner for de danske flygtninge i Sverige, men den betød afslutningen på en rodløs tilværelse, en ventetid i det fremmede.

ALFRED KRABBENHØFT A/S
Murermester – Entreprenør
Esbjerg

^A/₈ VESTFYNS ELFORSYNING
Østergade 38 - Assens

Brdr. NIPPER'S
Skibsbyggeri & Maskinfabrik
Skagen

Protese – så tandlægen
P. K. N. M.

I. JENSEN
Sorø

GÅ TIL TANDLÆGEN
2 GANGE OM ÅRET!
T. F. L. B.

F. FRIEDMANN & SØN
Bomporten 3
Gentofte

MALERNES FAGFORENING
København

P. JACOBSEN
Kong Valdemarsgade 39 – Roskilde

SKANDINAVISK LINIETRAFIK A/S
Tuborg Havn – Hellerup

4. maj i Ryvangen

Der lægges blomster den 4. maj ved kz-fangernes grave

4. maj-dagen falder i år på en tirsdag, og det vil blive spændende at se og opleve om det vil være almindeligt, at man betragter 25-årets sidste år som en afslutning, eller om det vil være almindeligt at bibeholde markeringen af dagen.

For Kammeraternes Hjælpefond har der ikke været nogen vaklen. Vi tænder lys på gravene, lægger blomster og skaber et midtpunkt for aftenen ved et seriøst program ved monumentet.

Kl. 18 begynder piger og drenge fra Bispebjerg Skole at lægge blomster på alle grave og ved alle mindetavler, så bliver ingen glemt.

Kl. 19 begynder børn og voksne at tænde lys på gravene og fakler ved stolperne, der danner indhegningen.

Kl. 19.30 tændes projektørerne ved monumentet og på samme tid begynder Concord at spille koral og anden seriøs musik. De ventes at spille en time, dog sådan, at radiodrengekoret, under ledelse af Henning Elbirk, synger fra 20.00 til 20.20.

De fleste ved efterhånden, at Ryvangen har flere afdelinger, nemlig gravene ved monumentet. Det er faldne unge danskere, der blev skudt ved peletonerne, fundet efter befrielsen og begravet ved en statsakt. Bag dem, under

de store træer, ligger urnerne af 45 danske, der døde i tyske kz-lejre. Der blev hjemført godt 100, men mange efterladte gjorde krav på en personlig grav ved hjemmet.

Den tredje afdeling er den største. Den består af halvandet hundrede mindetavler under pergolaen. Det er danskere, som er savnet, og da man ikke kunne foretage nogen begravelse eller nedsætte nogen urne, har man i stedet udarbejdet mindetavler, der alle er ens i størrelse, men har personnavne og data samt et vers eller et motto.

Forneden i soklen er der plads til blomster, men som årene er gået, bliver mere end halvdelen af disse mindetavler glemt den 4. maj. Det er derfor kært for Kammeraternes Hjælpefond at hilse dem alle med forårets blomster.

Den fjerde afdeling er peletonerne, hvor talmæssigt få nulevende har været. Det er derfor en glæde for os at kunne tilføje, at vi har fået udvirket, at der er åbent indtil kl. 21 på befrielsesaftenen.

Der er en spadseretur derned, men der vil givetvis være mange, der benytter lejligheden til at se og opleve dette enestående sted.

Ryvangen blev skabt af et enigt folk. Mindelunden er med sin stilfærdige

egenart enestående i Europa, ja, vel nok i hele verden.

Tusinder plejer at stævne derhen på 4. maj dagen, og især om aftenen er tilstrømningen stor, flest, når vejret er lunt og behageligt, men selv på kolde regnvejrsaftener plejer tusinder at møde frem.

4. maj dagen i Ryvangen arrangeres af Kammeraternes Hjælpefond i samarbejde med Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen.

Johs. Fosmark.

MØDER

20. APRIL VED HELLIGÅNDSKIRKEN

20. april er årsdagen for befrielsen fra Neuengamme-lejren. I den anledning arrangerer Neuengamme-foreningen en mindehøjtidelighed ved mindesmærket for den ukendte kz-fange ved Helligåndskirken.

Der begynder kl. 19. Dr. Aage Rousell, taler. Generalforsamlingen blev afholdt den 14. april i Jord- og Betonarbejdernes Hus, Hestemøllestræde 5.

SAMMENSLUTNINGEN AF ERHVERVSHÆMMEDE FRA FRIHEDSKAMPEN

Foreningen afholder sin ordinære generalforsamling mandag den 26. april kl. 19.30. Dagsorden ifølge lovene.

Generalforsamlingen afholdes i Haverådssalen på Københavns Rådhus, indgang fra bagsiden (overfor brandstationen) Parkeringspladsen bag Rådhuset kan benyttes.

P.b.v.

Alberti Hansen, formand.

På grund af af sommerferie m.m. kan det være svært at træffe bestyrelsesmedlemmerne på telefon.

Benyt derfor mandag aften i Gjeddegården fra kl. 19.00-21.00. Tlf. Byen 5160 kun mandag aften.

Bestyrelsen.

Jægerspris Slotskro

Telf (03 - 331) Jægerspris 5
byder velkommen til foreningsfester

Bowlingbane i krostuen

Plovfabrikken Skjold $\frac{1}{2}$

Lind pr. Herning

A. P. ERIKSEN & SØNNER

Storegade 9 - Åkirkeby

Årsstævne

I St. bededagsferien 7.-9. maj afholder Fangesammenslutningen sit årlige stævne. Det bliver denne gang på Ladelund Landbrugs- og Mejeriskole ved Brørup mellem Kolding og Esbjerg.

Man har formået den jyske nedkastningschef fabrikant Anton J. Toldstrup til at tale. Man venter, at han vil berette om nedkastningsarbejdet m.m. under besættelsen.

Blandt mødedeltagerne kommer der 11 medlemmer af det svenske Bernadotte-Tysklandsdetachment. Desuden er tilmeldt 10 fra Dansk Røde Kors.

Der bliver samvær og udflugt til Legoland og »Løveparken« i Givskud. Man indmelder sig hos Erik Beermann, Toldbodgade 61, 1253 København K.

SACHSENHAUSENFANGERNE

Landsforeningen af Sachsenhausenfanger i Danmark afholder landsmøde i København i dagene 22. og 23. maj. Nærmere besked vil snarest blive fremsendt til medlemmerne. Bestyrelsen.

Generalforsamling i Frøslev

Den 27. marts 1971 afholdt Sammenlutningen af danske fanger fra Frihedskampen 1940-1945s sydjyske afdeling, generalforsamling i Frøslevlejren.

Gunnar Anthonissen, Esbjerg, ønskede ikke genvalg, og i hans sted indvalgte fhv. gendarm, nuværende overvagtimester Jes Th. Frandsen, Kruså. Øvrige valg var genvalg.

Man blev enige om, at næste års generalforsamling også skal afholdes i Frøslevlejren.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig med: Jørgen Bøg, Ribe, formand, Jens Oehlenschläger, Esbjerg, næstformand, Ejnar Sørensen, Esbjerg, kasserer, Georg Schlätzer, Kibæk, sekretær, den øvrige bestyrelse: Niels G. Christensen, Ribe. Jes Th. Frandsen, Kruså. Johs. Jensen, Esbjerg.

Der var i lejrens kantine arrangeret fællesspisning for deltagerne med damer, og herunder holdt Th. Dige fra Frihedsfonden, et udmærket foredrag,

om de nyeste tilføjelser til erstatningslovene, samt besvarede spørgsmål om disse.

Til slut underholdt Jørgen Bøg med et muntert causeri, der vakte stort bifald.

REPRÆSENTANTSSKABSMØDE

Søndag den 18. april holdt Fangesammenslutningen sit årlige repræsentantskabsmøde i mødelokalerne, Nørrevoldgade i København.

Formanden, lektor Jørgen H. Barfod, aflagde beretning. Kassereren Bernth Johannesson fremlagde det reviderede regnskab.

De to nye tilsluttede foreninger, Buchenwaldklubben og Theresienstadtklubben blev budt særlig velkommen.

Bernadottefonden arbejder med planerne om opførelsen af tre plejehjem. Det ene er planlagt i Roskilde, det andet ved Hadsund, mens det tredje antageligt vil blive placeret ved Esbjerg. Det tegner til, at arbejdet skrider bedst i Hadsund, og det forventes, at det første spadestik tages i Hadsund i begyndelsen af 1972.

Mødet havde samlet ca. 50 deltagere. Det indledtes kl. 10 og afsluttedes ca. 13.30, hvorefter man samledes til frokost. - Hovedstyrelsen holdt derefter møde.

CHEFEN

Et engelsk dagblad har fornylig foretaget en sociologisk undersøgelse for at finde ud af, hvordan chefen virker på sit personale. Her er resultatet: Er han ung, ved han ingenting. Er han gammel, er han forkalket. Er han høflig, er han for familiær. Kan han lide et godt glas vin, er han drunker.

Går han i kirke, er han skinhellig. Går han ikke i kirke, er han hedning. Hvis han snakker med alle, er han et pjattehoved.

Hvis han ikke snakker med nogen, er han skidt vigtig.

Hvis han holder fast på reglerne, er han pedant.

Hvis han ikke holder fast på reglerne, er han sjusket.

Hvis han holder øje med det daglige arbejde, er han nysgerrig.

Hvis han ikke holder øje med arbejdet, er han doven og en dårlig leder.

26 familier til Kegnæs

Der er i år 34 familier, der ønsker at holde ferie i Kammeraternes Hjælpefonds feriehjem på Kegnæs ved Flensborg Fjord.

Når det antal uger, der søges, tælles sammen, bliver det lige bestemt 52, altså et helt kalenderår.

DER ER IGEN I ÅR flest, der søger i selve skoleferien, og ved fordelingen, der nu er afsluttet for i år, er ansøgere med skolesøgende børn givet 1. prioritet, da de jo kun kan rejse indenfor den tid, skolerne holder sommerferie.

Har der været flere ansøgere til samme tidspunkt, er familier, der ikke har haft feriehjemmet før, gået forud for familier, der har været der før. Der er så igen givet 1. prioritet til de familier, der har flest skolesøgende børn.

EFTER DEN PLAN, DER ER LAGT, vil 26 familier få tilsammen 31 uger på Kegnæs. Der er altså meget få, der er mere end i otte dage.

Feriehjemmet er ikke noget luksus-hotel, men der er dejligt dernede for alle, der holder af landlig idyl, men det betyder naturligvis meget, for at opholdet kan blive den store oplevelse, hvordan vejret er i de otte Kegnæs-dage.

VORE NYE ELEKTRISKE INSTALLATIONER bestod deres eksamen i den hårdeste vintertid, for de nye el-radiatorer gjorde det lunt og godt inden døre.

Så snart vandværket for Østerby er ydedygtigt, vil der komme vandværksvand i feriehjemmet. Indtil da må vore egne, elektriske pumper klare sagerne.

EN AF VORE GODE VENNER har givet tilsagn om at skifte flaskegasanlægget i køkkenet ud med et el-komfur. Han bliver populær blandt husmødrene.

Og så ønskes alle de mange kammerater med deres familier en god og interessant ferie ved Danmarks sydgrænse.

F-k

Uhm...fjerkræs

UNIGRAFIA

Reproduktionsanstalt
Østerbro 38 - Odense

J. M. BIRKING & CO.

Gummivarefabrik A/S
Kirkebjerg Allé 31 - Vanløse

STØT KAMMERATERNES

HJÆLPEFOND!

Gesten

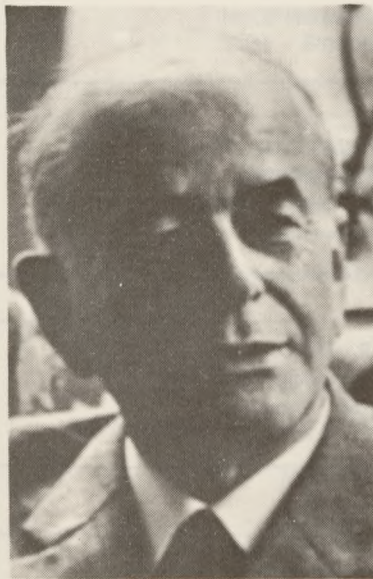

Prøv at lægge skuldre til en

Bdr. Jardorf A/S
Industrivej - 4000 Roskilde

Fra triumf til katastrofe

Albert Speer

På dansk foreligger nu den bog, man med rette har kaldt efterårets sensation på bogmarkedet, nemlig: „Albert Speer: Fra triumf til katastrofe. Erindringer 1933-1945“. Nyt Nordisk Forlag.

Bogen er meget omfattende, idet den er på næsten 400 tættrykte, store sider, og så er der endda foretaget en del forkortelser i forhold til den tyske udgave, idet man med god ret har ræsonneret sådan, at danske læsere ikke havde nogen interesse i at læse en detaljeret omtale af f. eks. Berlins topografi.

✱

Man kan læse bogen fra første til sidste side, men man kan også dumpe ind i den på vidt forskellige trin af udviklingen, idet bogen starter med en kapiteloversigt, der nævner mange enkeltheder, der omtales.

✱

Bogen har sin særlige interesse, fordi Speer var rustningsminister i Hitlers Tyskland, og han var arkitekt for det verdenscentrum, Hitler ville gøre Tyskland til.

Ved valget den 31. juli 1932 blev Speer grebet af begejstring for Hitler. „Jeg ville bidrage til hans valgsejr“, fastslog han og indtrådte i partiet. Efterhånden fik han store ombygnings- og byggeopga-

ver, og det greb en arkitekt, der følte, at han stod uden opgaver.

Vi følger Speer i erindringsbogen som gæst i Obersalzberg, vi hører om Hitlers elskerinde Eva Braun, om indsatsen med at skabe dekorationer i Nürnberg, om indmarchen i Rhinlandet. Hitlers begreber om kunst, arkitektur, kirken, hans raserianfald, om Martin Bormanns nøglestilling, om planer med at lave fabrikker inde i bjergene, om attentatet på Hitler, om filmforevisning af henrettelserne af mændene i spidsen for attentatet og sidst om krigsnederlaget og retsopgøret i Nürnberg.

Man forstår hele tiden, at Albert Speer tilhørte Hitlers allernærmeste kreds og samtidig var en fremmed i kredsen.

Hans magt var enorm, men han havde kun en ringe interesse i at bruge den. Hans særlige stilling gav hans blik kølighed, og skarphed, ja selv hans skarpeste kritikere har anerkendt hans personlige, moralske integritet gennem alle faser af deltagelsen i et amoralsk system.

✱

For at gennemføre sit rustningsprogram beskæftigede Speer rundt omkring i Tyskland talrige koncentrationslejrfanger. Johs. Kleberg, Fredericia, har ved en tidligere lejlighed her i Pigtraad fortalt om, hvordan det var at arbejde i kommando Speer. Arbejderne kaldes af Speer tvangsarbejdere, men han bortforklarer ikke en vis viden og et medansvar for koncentrationslejrene.

Om dette lader vi ham selv fortælle:

„En dag i sommeren 1944 fik jeg besøg af min ven Karl Hanke, gauleiter i Niederschlesien. I tidligere år havde han fortalt mig meget om det polske og franske felttog, havde berettet om døde og sårede, om smerter og om kvaler og vist sig som et medfølelse menneske. Men denne gang var han forvirret, og han stammede, da han sad på den grønne lædersofa i mit arbejdsværelse.

Han sagde, at jeg aldrig måtte efterkomme en indbydelse til at besøge en koncentrationslejr i Gau Oberschlesien. Aldrig under nogen omstændigheder! Der havde han set noget, han ikke måtte og heller ikke kunne beskrive.

Jeg spurgte ham ikke, jeg spurgte ikke Himmler, jeg spurgte ikke Hitler, jeg talte ikke med private venner. Jeg efterforskede intet – jeg ville ikke vide, hvad der skete dér. Det må have drejet sig om Auschwitz.

I disse sekunder, da Hanke advarede mig, var hele ansvaret på ny blevet virkelighed. Det var først og fremmest disse sekunder, jeg måtte tænke på, da jeg over for den internationale domstol under Nürnberg-processen fastslog, at jeg som et vigtigt medlem af Rigets ledelse måtte bære mdansvar for alt, hvad der var sket.

For jeg var fra dette øjeblik moralsk set uløseligt bundet til denne forbrydelse, fordi jeg lukkede øjnene af angst for at opdage noget, som ville have kunnet foranledige mig til at drage konsekvenser. Denne vilde blindhed neutraliserer alt det positive, jeg måske gjorde og ville gøre i krigens sidste periode. Over for denne blindhed skrumper denne virksomhed sammen til et intet. Netop fordi jeg dengang svigtede, føler jeg mig den dag i dag helt personligt ansvarlig for Auschwitz“.

✱

Af ganske særlig interesse er sidste kapitel. Speer kalder det „Konklusioner“. Det er en beskrivelse af, hvordan de 21 hovedanklagede i Nürnberg modtog dommene.

Selv fik han 20 års fængsel. Han sad i Spandau-fængslet i Berlin, og herfra blev han løsladt den 1. oktober 1966. Han fandt, at straffen vejede lidet over den ulykke, han som minister havde bragt over verden.

Om opholdet i fængslet fortæller han, at årene repræsenterede det laveste trin af hans eksistens, men at han i kontakten med jævne mennesker lærte ægte følelser at kende som: sympati, hjælpsomhed, og menneskelig forståelse.

„Nu ville jeg endelig forstå. Det vil også denne bog“, skriver han.

✱

Man troede, at nu vidste vi alt om nazismen og Hitlerismen, men Speers bog beviser, at der var endnu mere at fortælle.

For mange tyskere i efterkrigstidens Tyskland er bogen et værdifuldt bidrag til at finde en vej ud af mørket, for mange af dem har jo endnu ikke rigtig fundet deres egne ben at stå på.

Johs. Fosmark.

<p>CODAN GUMMI A/S Køge</p>	<p>HILL HOUSE Vaskeri Allerød</p>
<p>CENTRUM HERREEKVIPERING Himmerlandsgade 93 - Års</p>	<p>TEKSTILARBEJDERNES FAGFORENING Ikast</p>
<p>JUNG'S BOGHANDEL Adelgade 3 - Skive</p>	<p>E. GROOT Vognmand Vorup - Randers</p>
<p>BP i centrum Vask - Smøring - Olieskift 1. kl. betjening Bredgade - Kolding Tlf. 52 28 70</p>	<p>I. CANTOR A/S Nørre Voldgade 82 - K</p>
<p>KJELLERUP KAROSSERIFABRIK Kjellerup</p>	<p>O. SANDBERG København N</p>
<p>NORDISK VENTILATOR CO. A/S Næstved</p>	<p>Hilsen fra MARSTAL KOMMUNE</p>
<p>Den Danske Landmandsbank Gothersgade 18 - Fredericia</p>	<p>H. C. JØRGENSEN Lunderskov</p>
<p>ÆRTHØJ JENSEN & MØLHOLM Møbelfabrik Herning</p>	<p>ORLA HANSEN Bagsværd Hovedgade 131 2880 Bagsværd</p>
<p>Hilsen fra KØGE KOMMUNE</p>	<p>HAVBO Konservesfabrik Frederikshavn</p>

<p>GULF SERVICE STATION Triangelen - Haslev Vask - Smøring</p>	
<p>KAI REISLER & NYMAND CHRISTENSEN Revisionsfirma St. Kongensgade 55 — Kbh. K</p>	<p>J. H. MØLLER Århus</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! M. K. F.</p>	<p>FALCK-ZONEN Trindsøvej 2-6 - Århus</p>
<p>WALTRICH A/S Maskinfabrik Abildager 19-21 - Glostrup</p>	<p>MENSTRUP BAGERI Menstrup pr. Hyllinge</p>
<p>P. HILDEBRANDT & SØNNER Malermestre Nis Petersensvej 7 - Herning</p>	<p>HANS KOFOED Muremester Egelund Rø - Gudhjem</p>
<p>Støt kammeraternes hjælpefond A. E. - Valby</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! N. L. N. N.</p>
<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15 - Gråsten</p>	<p>HARALD NØRLEM Revisor Odense</p>
<p>J. L. BECH & CO. Torvet 20 - Horsens</p>	<p>CHR. RAHBEK & SØN Smedemestre Brande</p>

MØLLER & CO. A/S

Akkumulatorfabrik
Asylgade 16 — Odense

D. WARBERG

Brødstrup

JYSK RULLEGARDINFABRIK A/S

Vejle

VÆRN OM

NATUREN!

L. R. S.

H. H. MOLTKE

Thurebyholm
Tureby

BØRGE K. LASSEN

EL-installatør
Sdr. Bjert pr. Bjert

STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND !

L. E. Z. AA.

HOTEL BILLUND

1. klasses betjening
Billund - Tlf. (05) 33 10 31
På gensyn

<p>VÆRN OM NATUREN! V. V. M. H.</p>	<p>S. MØLLGAARD Ruds-Vedby</p>	<p>FRYDENLUND BYGGEFORRETNING Haslevvej 5 - Rønne</p>
<p>JOHS. BAK Radioforhandler Fausing pr. Allingaabro</p>	<p>Gå i kirke!</p>	<p>N. DUE PETERSEN & KRYGER Gåsetorvet - Svendborg</p>
<p>GRAABRØDRE FARVEHANDEL Jernbanegade 6 - Odense</p>	<p>ESTHER HJORTH Manufaktur Fjellerup pr. Tranehuse</p>	<p>P. JUL NIELSEN Aarhus</p>
<p>POUL KRISTENSEN Bogtrykkeri Østergade 8 - Herning</p>	<p>POUL PEDERSEN Skotøj Bredgade - Kolind</p>	<p>AAGE MADSEN Køge</p>
<p>BRYGGERIARBEJDERNES FAGFORENING København</p>	<p>Pas på gående! Gående pas på! L. A. D. V.</p>	<p>HANS KOFOED Murermester Egelund Rø - Gudhjem</p>
<p>A. C. L. ØSTERAA Aalborg</p>	<p>JOHS. M. PEDERSEN Købmand Aabenraa</p>	<p>ÆRTHØJ JENSEN & MØLHOLM Møbelfabrik Herning</p>

<p>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S Herningvej 46 - Ringkøbing</p>	<p>Dansk Skovforening</p>
<p>GURRE KØBMANDSHANDEL</p>	<p>DEN DANSKE LANDMANDSBANK Gothersgade 18 - Fredericia</p>
<p>TAGE TRABJERG Tandhjulsfabrik Runetoften 4 - Århus</p>	<p>SPAREKASSEN FOR HIRTSHALS & OMEGN</p>
<p>CARL NIELSEN'S BOGHANDEL Haderslev</p>	<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. - Valby</p>
<p>RINGKØBING AUTOMOBILFORRETNING A/S Herningvej 46 - Ringkøbing</p>	<p>L. DAMGAARD NIELSEN A/S Konfektionsfabrik Nygade 1 - Silkeborg</p>
<p>AA. ØRUM Ingeniør Holstebro</p>	<p>J. H. MØLLER Århus</p>
<p>FALCK-ZONEN Trindsøvej - Århus</p>	<p>A/S Randers Asphalt- & Tjærefabrik Hvidemøllevej 7 - Randers</p>
<p>ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Øster-Vraa</p>	<p>I/S SAGFØRER AUKTIONERNE Frederiksgade 80</p>
<p>POUL HENRIKSEN Manufaktur Hjørnet - Vejle</p>	<p>FOPORA</p>
<p>O. KRUMMELBEIN Svanegade 12 - Thyborøn</p>	<p>J. H. MØLLER Århus</p>
<p>KORNERUP, KOCK & BANG A/S Århus</p>	<p>CHR. RAHBEK & SØN Smedemestre Brande</p>

Glistrup protesterer

Herr redaktør!

Deres martsleder gør mig uret. Den bebrejder mig, at jeg tilsviner mindet om nogle af Deres bedste kammerater. Baggrunden er min ligestilling af besættelsestidens jernbanesabotører med nutidens skattesnydere. Dette er imidlertid ikke en tilsvining af frihedskæmperne, men det stik modsatte.

Deres argument er: »For skattesnydere er lovbyggere, og lovbyggere må og skal straffes«.

Dette er jo nogenlunde det samme ordvalg, som statsminister Buhl og dattidens andre magthavere brugte for tre årtier siden om jernbanesabotørerne.

Med venlig hilsen

Mogens Glistrup.

Finansminister Poul Møller opfattede Glistrup på samme måde som vi. Breve fra vore kammerater opfordrede til, at vi tog til genmæle – og det gjorde vi.

F-k

ÆRESMEDLEM

Bogtrykker Axel I. Christensen, Århus, er udnævnt til æresmedlem af Århus Bogtrykkerforening.

Han var tidligere direktør for Jydsk Centraltrykkeri, var i 25 år medlem af bestyrelsen for Århus Bogtrykkerforening og i en lang årrække foreningens formand. Under besættelsen blev Axel I. Christensen arresteret i juli 1944 og sad i Kolding, førtes derefter til Frøslev, var jernbanegidsel, og førtes til Neuengamme og Versen.

Han kom hjem til Danmark fra Sverige den 4. maj 1945.

72.000 pakker på 18 måneder

Dansk Røde Kors har i 18 krigsmåneder sendt ikke færre end 72.000 pakker sydpå.

Det bliver i vægt til 360.000 kg eller 360 tons – og hertil kom tøjpakker, medicinalvarer og fodtøj.

Lægger man pakkerne ved siden af hinanden, vil de fylde som fra Kolding til Fredericia + Lillebæltsbroen. Sætter man dem oven på hinanden, vil de nå op i stratosfæren.

Denne bedrift er stor, og sammenligner man med andre landes indsats på dette område, bliver der da også store forskelle. De danske pakker kom regelmæssigt til de fleste lejre, og de var større og af et mere næringsgivende indhold end andre landes.

Og hertil kommer, at da det tyske jernbanetrafiknet brød sammen, satte Dansk Røde Kors et enestående arbejde i gang med at sende konvojer til hver enkelt lejr.

På denne måde gennemførtes under ledelse af daværende løjtnant Funder 70 pakketransporter gennem bombe-regn og flammer, ad sønderskudte veje uden mulighed for mekanikerhjælp i Tyskland og for det meste henvist til medbragt brændstof til bilerne.

Et fremragende mod

De danske, der kørte, viste et fremragende mod og en enestående udholdenhed, der aftvinger den allerstørste beundring.

Pakkerne betød liv eller død for fangerne. Dette kan man vise gennem tal. Den norske direktør, Hjalmar Steenstrup, førte nøjagtige lister over dødsfald blandt nordmændene i Sachenhausen, den lejr, hvor der sad flest nordmænd. Bl.a. således Einar Gerhardsen, Odd Nansen, Nils Langhelle, Halvard Lange, Svend Oftedal og Överland.

Tallene viser med stor tydelighed, at for pakkerne begyndte at komme, var recepten den, at her levede man ét år. Efter at pakkerne kom, faldt dødelighedsprocenten til det normale hjemme.

Alle politiske fanger skulle aflives

I januar og februar stod nerverne på højkant hos SS-erne. Fronten fra øst nærmede sig, mishandlingerne tog til. skorstenene fra krematorierne i de tyske lejre røg dag og nat. Hængningerne svarede nu efterhånden ikke til det ønskede tempo, og andre udryddelsesmidler blev derfor taget i anvendelse.

Hertil kom, at SS-erne truende fortalte, at de i deres skolingsbreve fik at vide, at hvis Tyskland tabte krigen, skulle alle politiske fanger tilintetgøres.

I en enkelt lejr gjorde man også alvor af truslerne. I kz-lejren Landsberg i Sydtykland indespærrede man således de 3.000 fanger i træblokkene og indebrændte samtlige 3.000 i levende live.

I en anden lejr meddelte kommandanten, at han ikke havde ammunition nok til at skyde alle fanger. Han måtte have forstærkning.

Situationen var således uhyre kritisk for alle fanger.

De erhvervshæmmede

BESTYRELSESLISTE

Landsledelsen

Landsformand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.

Sekretær Arne Hedegård Rasmussen, Bredegrund 19, 2300 København S.

Kasserer Alfred Bertelsen, Tøjborgvej 76, 8200 Århus N.

Københavns afd.

Formand Alberti Hansen, Arildsgård 41, 2700 Brønshøj, tlf. Bella 3162.

Næstformand Aksel Andersen, Camilla Nielsensvej 28, 2000 København F., tlf. 71 19 79.

Sekretær Kai Wadsbach Petersen, Guldbergshave 29, 2200 København N., tlf. 39 77 27.

Kasserer Hefty Jensen, Hillerødsgade 40, 2200 København N., tlf. 34 80 91.

Neuengammebogen

De fleste af Pigtråds læsere kendte sikkert af omtale det store bogværk »Dødebogen fra Neuengamme«. – Vor tyske kammerat Franz Gliencke er hovedmanden bag det kæmpearbejde, det har været at samle navne og data på mere end 40.000 af de fanger, der omkom i Neuengamme og dens udekommandoer.

Her i Danmark har Neuengammeforeningen stået for uddelingen af dødebogen til institutioner, foreninger, biblioteker m.v. Der er også overrakt tronfølgerparret et eksemplar.

Neuengammeforeningen har endnu et lille retsoplag af det fornemme bogværk, som nu tilbydes interesserede kammerater og foreninger til produktionsprisen, som er 150 kr. pr. stk.

Bestilling sker ved indsendelse af 150 kr. pr. giro til Neuengamme foreningens kasserer:

Fabianhus - Esrum

Giro 7 34 81.

Da oplaget er stærkt begrænset, ekspederes bestillingerne i den rækkefølge, de indgår. Franco forsendelse.

Med venlig hilsen

Jakob Jensen.

Dagbogsblade

OBERSCHARFÜHRER FRA BUCHENWALD

ANDEN GANG FOR RETTEN 11/2

Den tidligere Oberscharführer Otto Hoppe blev idømt livsvarig frihedsstraf i 1950, da man kunne bevise, at han havde flere mord på samvittigheden; udøvet i koncentrationslejren Buchenwald.

Han sad indspærret indtil marts 1966; så blev han løsladt, da forsvareren måtte drage troværdigheden af nogle vidneudsagn imod ham i tvivl.

Siden 23. november 1970 har Hoppe dog påny måttet stille til afhøring i retten.

TILSKADEKOMSTPENSION TIL DANSKE POLITIFOLK FOR OPHOLD I KZ-LEJRE KØBENHAVN, 5/3

Lønningsminister Åge Hastrup har fået finansudvalgets tilladelse til, at der på tillægsbevillingsloven for 1970/71 optages en tekstanmærkning, hvorefter ministeren får bemyndigelse til fortsat i henhold til tjenestemandspensionen af 1969 at udbetale tilskadekomstpension til polititjenestemænd, der afskediges på grund af arbejdsudygtighed, som skyldes følgerne efter ophold i tyske koncentrationslejre, samt til efterlevende ægtefæller efter polititjenestemænd, der måtte afgå ved døden som følge af sygdom, der har årsagsforbindelse med ophold i tysk koncentrationslejr.

DYRE HITLER-MINDER PÅ AUKTION MÜNCHEN, 3/4

Auktionen over 66 af Adolf Hitlers personlige ejendele indbragte i alt godt 30.000 mark. Samlere fra hele Europa og fra USA afgav bud på en samling postkort, medaljer, breve og fotografier, udbudt på auktion af boet efter Hitlers husholderske fra 1929 til 1945, fru Anny Winter, der døde sidste år. Hitlers medlemskort til den tyske automobileklub ADAC gik for et telefonisk

bud fra London. Det var fra 1933, da Hitler var blevet rigskansler, og gik for 850 mark. Mens hans medlemskort for 1934 blev solgt for 1.000 mark – eller fem gange katalogprisen.

Den højeste pris på 3.400 mark blev betalt for en gæstebog fra Hitlers lejlighed i München. Den rummede navne som Göring, Himmler, Goebbels, SS-føreren Schellenberg, admiral Raeder, udenrigsminister Ribbentrop og mange andre topnazisters signaturer.

OTTE ÅRS FÆNGSEL FOR MASSEMORD HAMBORG, 6/4

I den femte NS-proces i Hamborg har anklagemyndigheden i går nedlagt krav om otte års fængsel. Sigtet er den tidligere SS-Hauptsturmführer Friedrich Paulus, der anklages for medhjælp til mord. Han skal have deltaget i to tilfælde af masse mord på polakker i nærheden af Lublin i 1940, men nægter sig skyldig. I det ene tilfælde hævder Paulus, at han ikke var til stede, i det andet, at han kun havde været »passiv tilskuer«.

TO GESTAPO-FOLK FRIKENDTES FOR MORD PÅ 30.000

BERLIN, 8/4

En vestberlinsk domstol frifandt i dag to tidligere medlemmer af Gestapo for anklager om, at de havde medvirket til mord på 30.000 berlinske jøder under den anden verdenskrig.

Mens mange ældre tilhørere højligt gav deres mishag tilkende, udtale retsformanden, at det ikke var muligt at bevise, at den 59-årige Kurt Vender og den 67-årige Max Graustück er skyldige i de anklager, der er rejst mod dem og den 65-årige Otto Bovensiepen.

Sagen mod Otto Bovensiepen blev allerede den 14. september udsat på ubestemt tid, fordi han er for syg til at møde i retten. Han er på hospital til behandling for hjertesygdom.

Den 47-årige retsformand Heinz Falge

udtalte, at han var klar over at rettens afgørelse ville udløse protester fra offentligheden, men han tilføjede, at den kendsgerning, at de tiltalte var tidligere Gestapo-medlemmer ikke er bevis for, at de har deltaget i masse mord.

Vender, Graustück og Bovensiepen blev stillet for retten den 9. december 1969 under den mest omfattende og langvarige krigsforbyrderproces, der nogensinde er holdt i den tidligere tyske hovedstad.

Bovensiepen blev i 1948 dømt til døden i Danmark for mord og terror, men året efter blev dommen ændret til livsvarigt fængsel. Han blev løsladt i 1953 og udvist til Vesttyskland.

De vesttyske myndigheder arresterede ham i 1967 og tiltalte ham og de to andre nævnte for masse mord på medlemmer af det jødiske samfund i Vestberlin.

9. april mindet

TO MINUTTERS STILHED, OG KRANSENE DLÆGNING. MUHAMEDANERANDAGT

31 års dagen for den tyske besættelse af Danmark faldt på langfredag.

Da rådhusklokkerne slog 12, var omkring 800 mennesker samlet på Københavns rådhusplads. I et par minutter stod de stille for at mindes begivenhederne den 9. april 1940 og for at mindes frihedskampens ofre.

Så begyndte flere spontant at synge »Altid frejdige når du går« – og flere og flere sang med.

Siden 1941 har der hver 9. april været holdt to minutters stilhed på Rådhuspladsen. 1950-70 har der desuden hvert år været holdt en 20 minutters lang højtidelighed på pladsen med tale og sang.

Samtidig med den korte højtidelighed på pladsen i år holdtes inde i Rådhushallen et for danske forhold usædvanligt bedemøde.

Henved 2.000 muhamedanere – bosat i Danmark – havde taget skoene af og rullet bedetæpperne ud på gulvet.

De repræsenterede 24 nationer og med front mod Mekka bad de for Danmarks fremtid og for fred i Pakistan.